

DUMITRU SOLOMON

Drumul spre definirea omului contemporan

Este vizibilă de mai multă vreme, în spațiul teatrului de televiziune, intenția de portretizare a omului contemporan, de definire a unor caractere și a unor relații specifice vieții de azi. Ciclul „Oameni ai zilelor noastre” încearcă să răspundă necesității firești de cuprindere a existenței prezente, oferindu-ne spectacole diverse, unele interesante, altele neinteresante, căci, se-nțelege, nici să scrii despre contemporani nu este ușor, nici să scrii bine teatru nu e ușor, după cum nici să selectezi ceea ce s-a scris nu e cea mai simplă înțelepciune. Semnificativ este faptul că paginile cele mai autentice și mai dense, dacă nu, întotdeauna, și cele mai profesionale, au venit din partea unor debutanți, mai precis, a unor autori care nu au cunoscut scena teatrului: Constantin Munteanu, Dumitru Drăgan etc. Sigur, nu țin minte ca vreuna din piesele prezentate în acest ciclu teatral să fi fost o revelație sau măcar o tentativă de fortare a clișeeilor, de spargere a tiparelor, de descoperire a unor teritorii nestrăbătute. Dar, pas cu pas, idee cu idee, aceste piese au desenat, de-a lungul anilor, o schiță de portret contemporan, și, dacă ar vrea cineva să recompună din aceste multiple și, uneori, imprecise linii un profil al omului de azi, mai exact, al unor oameni de azi, efortul ar fi, în parte, răsplătit. Firește, ar trebui eliminate din această eboșă nu atât liniile stingace, ezitante, cit cele groase, falsificatoare, calchierile grosolane și comode.

Iată că, la această suită inegală, sinuoasă, de încercări portretistice, se adaugă, promițător, aportul unui dramaturg cu un condei mai sigur, cu o cunoaștere mai puțin empirică a legilor meseriei. *Drumul spre Everest* vine, în cariera dramatică a lui George Genoiu, după un număr de piese scurte, dintre care unele realmente valoroase prin încălețura lor de gânduri și metaforă,

după cel puțin o piesă de întindere jucată pe scenă, așadar, în prelungirea unei experiențe profesionale considerabile, dacă e să punem la socoteală și activitatea de critic de teatru.

Ce ar trebui să fie „drumul spre Everest”? În simbolică piesei, acesta este, simplu, ascensiunea, plină de dificultăți, către culmile autoperfecționării sociale și morale a omului în societatea noastră. Raportat la ceea ce se spune și la felul cum se spune ceea ce se spune în piesă, titlul pare cam pretențios. Asta, pentru accia care își imaginează drumul spre Everest ca desfășurându-se exclusiv la altitudini ametoitoare. Dar, dacă privim realist și global traseul, înțelegem că ascensiunea începe de jos și nu de la înălțimea de, să zicem, patru mii de metri. Personajul-ax al piesei lui Genoiu, o femeie, directoarea unei fabrici de textile, nu trebuie să înfrunte nici aerul rarefiat al marilor înălțimi, nici genunile perfide sau verticalitatea înghețată a vîrfurilor, conflictele și dilemele consumîndu-se la nivelul cotidianului, chiar dacă autorul imaginează, prelînd schemele (bune) ale melodramei, cîteva situații complicate, care ar fi putut, în alte împrejurări, să devină situații-limită. Nici conflictul dintre maestrul Serafim, om cu o viziune conservatoare, cu o atitudine minată de rigiditate, și tinerele muncitoare din fabrică, absolvente de liceu, nici conflictul dintre aceleași tinere muncitoare și secretara UTC, o fată cam aspră și cam opacă în relațiile colegiale, nici chiar dilema declanșată de întoarcerea, după mulți ani de absență vinovată, a primului său soț, nu-i pun directoare probleme grave, sau măcar dificile, de existență sau de conducere. Toate aceste probleme, la care se adaugă căsătoria îndelung aminată a propriei fiice, insistențele amoroase ale maestrului Sotir, specialistul în

design al fabricii, descoperirea unei vechi rivală în dragoste, precum și a unei liice „din flori” a mult prea generosului său soț, toate acestea sînt, pentru eroina lui George Genoiu, componente ale vieții ei zilnice, tensiunea sub care trăiește și muncește o femeie asupra căreia apasă multe răspunderi sociale și familiale. Este un om normal, chiar dacă e pus uneori în situații anormale, care își amină mereu rezolvarea vieții personale, spre a se ocupa cu prioritate de viața celor din jur. Imaginea acestui personaj, deși nu curățată de poncife, este o tușă în plus la ceea ce numeam portretul omului contemporan, așa cum ni se arată el, cu bune intenții, eu naivități și cu stîngăcii, pe ecranul televizorului. Bineînțeles că marea și eroica ascensiune a Everestului abia începe, dar și această piesă poate fi un punct de plecare.

Dacă textul piesei lui George Genoiu n-a fost o surpriză, în ordinea repertorială a teatrului de televiziune, spectacolul, în schimb, a fost. Mai întii, prin debutul imprevizibil în regia TV a unei actrițe, a uneia dintre cele mai importante actrițe ale teatrului românesc, Dina Cocca. Apoi, prin încredințarea rolului principal unei interprete care, și ea, debutează la televiziune, deși a făcut o fru-

moasă carieră scenică: Elena Petrican, de la Teatrul „Victor Ion Popa” din Birlad.

Nu știu dacă a fost ușor pentru Dina Cocca, după multe — unele, de-a dreptul memorabile — apariții în fața camerelor de televiziune, să schimbe platoul, oricum un teritoriu familiar, cu pupitrul regizoral. Rezultatul este, însă, notabil. Dina Cocca a realizat un spectacol de bun-gust, serios, de o simplitate fericită, fără floricele stilistice și aventuri tehnice, bazat mai ales pe o bună coordonare a jocului, pe valorificarea calităților interpretative, chiar cînd a fost vorba de actori aflați pentru prima oară sub proiectoarele televiziunii.

În ceea ce o privește pe Elena Petrican, firescul și căldura interpretării, capacitatea de a stabili relații directe cu partenerii de joc au creat de la început condițiile unei prezențe sigure și vii în atmosfera cam reece a platoului, eliminînd o parte din neîmplinirile inițiale ale personajului. Trebuie să recunoaștem că actrița nu a avut (sau nu a lăsat să se vadă) complexe în fața unor vechi și remarcabile nume de afiș ale teatrului de televiziune: Marcel Anghelescu, Dinu Ianculescu, Constantin Codrescu, Eva Pătrășcanu, Ica Matache.

Eseu

Cenaclul adevărului de Valeriu Sărbu (lucrare premiată la concursul de scenarii radiofonice) este ceea ce se cheamă, cînd pe drept, cînd pe nedrept, un eseu teatral. Centrat pe neliniștea, întrebările și, în definitiv, „criza” unui tînar, în multe privințe, semnificativ, *Cenaclul adevărului* ne oferă o introspecție destul de acută a persoanei în cauză. Tînărul Radu — „căci despre el e vorba — amestec interesant de căutări și

autocăutare, de chinuire și autochinuire, își confruntă „criza” cu ființele din jur, reprezentînd, parcă, fiecare, o idee: părinții, emnamente pozitivi, dar incapabili de a-l „înțelege” pe băiat, apoi, sora, echilibrată, exemplară, dar, iarăși, fără putere de pătrundere înlăuntrul „maladiei”, apoi, bunicul, preocupat de revista „Rebus”, dar înțelept (raisonneur-ul piesei) și singurul aproape de nepot (extremele se ating), apoi, colegii, care, ei, într-un contrast demonstrativ, și-au găsit împlinirea în actul muncii.

Notabil, aici, mi se pare faptul că între voința de a face eseu, pe de o parte, și

M. ALEXANDRU

Cronica